

D de desamor

Acabaven de guanyar les autonòmiques del 15 de març per majoria absoluta, una vegada més. Però l'alegria no va durar gaire perquè la parella emblemàtica i decisiva del partit en el govern al Principat, Jordi Pujol i Miquel Roca, va entrar en crisi. El segon va dir que no seguia. Públicament no volien donar la imatge d'un matrimoni mal avingut i, per a guardar les formes, calia trobar un parent pròxim per a justificar el malestar domèstic. I va tocar al cosí germà de coalició, que, d'una banda, s'ha vist víctima dels plats trencats, però, d'una altra, està íntimament content perquè sap que ara es més important per a l'equilibri familiar. Mentrestant la parella ha anat fent els seus alts i baixos, tirant-se algun plat pel cap, però sense fer massa trencadissa. Han buscat, negociat, parlat per refer l'espai de convivència comú. Ambdós tenen una idea diferent de quin ha de ser aquest espai comú i de quines tasques ha d'assumir cadascun. L'un retreu a l'altre que no li deixa prou marge de maniobra, que no li acaba de donar la clau i el duro. L'altre tem que amb aquesta clau i aquest duro l'un no vulgui volar massa amunt, per sobre la llar comuna. Així les coses, han arribat les entranyables diades nadalenques, dates immillorables per a refer l'escalf de qualsevol llar. I amb l'any nou, tot és possible. *Pere Martí*

E d'ecologia

Cimera de Rio (bri d'esperança), però també incendis, incendis i incendis (que cremen totes les esperances).

F de Fuster

Joan Fuster (1922-1992) va aprofitar un any replè de distraccions per a eclipsar-se; potser així la seua absència hauria quedat diluïda en els entreactes del programa d'activitats festives. El 21 de juny els profetes encara no havien vociferat l'apocalipsi del 93 ni havien demolit l'horitzó, però aquest moralista lleig i insomne s'havia cansat d'estar despert. El seu sepeli va ser precedit de suficient ràfega elèctrica, i passarà per l'única –¿l'última?– manifestació unitària i multitudinària des dels temps èpics de la Taula de Forces Polítiques i Sindicals del País Valencià. Apàtic amb la univocitat de l'obra escrita i oral, i amb si mateix, Joan Fuster va donar tant de si que en aquella exhibició de dol cada rogle, banda, grupuscle, quadrilla i cenacle, prenent el confort analgèsic del beneplàcit, es va proclamar –silenciós o estrident– hereu legítim i universal de la seua filosofia, i per tant, mereixedor en exclusiva de la franquícia i la denominació d'origen per a la seua formació. Uns i altres van agranar Fuster cap a casa, que, en conseqüència, va córrer el perill de ser avui com el mur berlinès, un fragment en l'aparador. Potser en això consistia la immortalitat. Però els anys, els mateixos que es van engolir l'aparatositat gestual de l'assagista i que devoraran els ulls que ho van veure, s'encarregaran de garbellar els diversos Fusters edificats per la conjuntura i les ganes i en rescataran el genuí, el fefaent. Autor i obra –i epígons– al seu lloc precís. Ni més enllà ni més ací. *Miquel Alberola*

G de guerra als Balcans

A Eslovènia els cadàvers es podien comptar amb els dits de la mà, a Croàcia ja s'apilaven en fosses comunes, i al mirall de la Iugoslàvia feliç –Bòsnia-Hercegovina– es parla de milers de morts flotant al riu Nerveta, carbonitzats a les cases de Derventa, degollats als boscos de Sarajevo, desapareguts a la capital de la Bòsnia sèrbia, Banja Luka. Milers i milers. Des de la celebració del referèndum per la independència nacional al mes de març, Bòsnia ha cobert el periple habitual de la tragèdia ètnica. Una poderosa minoria sèrbia ha decidit de practicar amb notable èxit la geopolítica dels fets consumats: on hi ha un serbi –únics hereus legítims hereus del iugoslavisme entès com a carcassa del nacionalisme serbi–, allà hi ha Sèrbia. En les ciutats i regions on la població d'origen serbi té el poder polític i el suport logístic de l'ex-armada iugoslava es produeix el cop d'estat, la neteja ètnica i l'homogeneïtzació nacional de la nova Iugoslàvia. De Knin (Croàcia) a Belgrad, com havia somiat Slobodan Milosevic. Així, a Kosovë, s'hi podriran tants cadàvers que ningú no podrà comptar-los. Excepte, és clar, que, de cop i volta, els americans, disfressats de cascos blaus, es deixin caure pels Balcans. *Oriol Malló*